

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Dimensio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

Chiroman-
tica obser-
vatio sal-
lax.

Super auriculari nullum hæcenus hieroglyphicum inveni, id tantum apud Chiromanticos deprehendi, eum qui breviorẽ hunc habeat quam legitima mensura deposcat, id est, ad tertium annularis nodum non perveniat, indicium esse eum illegitimo concubitu susceptum: sed quoniam ex divinatricibus conjecturalibusque disciplinis, si modo disciplina est talia profiteri, nulla est hac magis fallax, his omisis, ne digitus prætereatur indicius, ad ea me convertam, quæ de numero cuius is præcipuum est hieroglyphicum, superius fuerant examinanda, nisi præ voluminis magnitudine morositatis notam declinare visum esset. Is igitur, cum, uti sequenti commentario explicabitur, & unitatem & quaternarium alio atque alio gestu præ se ferat, septenarium, quantum fieri potest, in extremam volam exporrecus ostentat. Numeri autem huius hieroglyphicum est, ut præter ea, quæ loco suo commemorata sunt, multipliciter, aut frequentem significet iterationem.

FREQUENS ITERATIO. CAP. XXV.

Septem, so-
cabulum
quid apud
Hebræos.

Hebrei autem in primis, ut Ægyptiacæ linguæ discipuli, SEPTEM de re pluries repetita ponere consueverunt. Unde argentum septies purgatum, pro sapius, Psalmo undecimo dictum, hoc est, ut Euthymius explicat, donec quicquid in eo terreni fuerat igne abstersum, exhalaret. Et Psalmo nono supra septuagesimum, *Redde vicinis nostris septuplum*, interpretes ajunt, septuplum Hebræorum more positum pro multiplici, quemadmodum & septem, sæpe pro multis. Nam & Regum 1. Theologi ponunt illud, *Sterilis septem peperit*, idem & Ecclesias septem pro multitudine. Jam Chryso-
Georg. l. 4. mus actione in Judæos quinta, septenarium numerum ait in Divinis literis infinitæ multitudinis signum habere. Et ita forte Virgilianum illud accipiendum:

Septem illum totos perhibent ex ordine menses

Rupe sub ærea deserti ad Strimonis undam

Flevisse. & alibi,

Immania septem Terga boum.

Æv. lib. 5. & eodem modo pleraque.

SANCTUS SPIRITUS. CAP. XXVI.

Et sancti Spiritus prærogativa septenarius, de quo, ut infinita alia prætereamus, Eisaïas c. 1. *Et requiescet super eo Spiritus Domini*, dein dona ejus VII. enumerat, *Spiritus sapientia & intellectus, Spiritus consilii & fortitudinis, Spiritus scientia & pietatis, & Spiritus timoris Domini.*

PERFECTIO. CAP. XXVIII.

Quæ vero plurima & Philon, & Hierocles, & alii super septenarii perfectione disputant, nunc omisla faciemus; illud quod nostri temporis inventum est minime dissimulabo, multarum rerum, ne de argento solo dictum hoc existimemus, quæ per ignis iterationem depurgantur, perfectionem in septima decoctione consistere; veluti quotidie cernere est in saccharo purgando: nam ubi septies igne id examinaveris percoxerisq; nihil quicquam ulterius proficit, sed lapide scit penitus, ne ulterius eliquari possit. Unde proverbium vulgo usurpatum de re, quæ summam adeptam sit perfectionem, *Septima decoctionis saccharum*, ubi sagacissimum quempiam atq; valerrimum hominem designamus.

HUMANÆ VITÆ CURSUS. XXVI.

Addemus & illud, septenarium numerum totius humanæ vitæ cursum significare, ut Theologi declarant eo Levitici loco: *Septem diebus comedis azyma*, de quo Paulus: *Epulemur non in fermento veteri, neq; in fermento malitia & nequitia, sed in azymis sinceritatis & veritatis: & non ad tempus, sed omni nostri vita ab huiusmodi pravitate fermento mundi esse debemus.* Nam si septem diebus holocaustata, ut LXX. reddunt, offerre debemus, necesse est diebus septem nos puros permanere: quia non debent, qui sacra ferunt celebrantq;, criminis cuiuspiam sibi esse conscii.

DIMENSIO. CAP. XXIX.

Non eram autem super digito quicquam ulterius philosophaturus, nisi mihi venisset in mentem, in mensuris quoque multa delitescere hieroglyphica, eaque plurimum de Divinis. Mensuram vero

A vero ipsam digitorum esse siliam. Nam Aegyptii mensuram ex digito posito ideo significabant, quod tota metiendi ratio à digito principium capiat. Mensura enim, ut apud Aristotelem, à minimis oriri debet, atqui digiti sunt omnium membrorum minimi. Neque me praeterit, novissimos quosdam mensuram principium. perinde ac etiam ponderum, à grano tritici desumpsisse: ut scilicet coherentia grana quatuor, digiti spatium expleant, cujus ratione reliqua mox ad mensuram veniant. Ceterum cum veteres ab humanis membris mensuram inchoarent, satis constat ex eorum traditione, digitum omnium mensurarum esse minimam. Ita apud M. Junium Nypsum legas, qui de limitibus agrorum luculentum reliquit opus, cujus de digito verba haec sunt, *Minima pars earum mensurarum est digitus*, quod & Julii Frontini sententiae consonat: si quid enim infra digitum metiamur, partibus respondemus, ut dimidiam aut tertiam partem digiti. Hinc illud apud omnes usurpatissimum, *Latum unguem, aut transversum digitum non scedere*, cum minimum quodque spatium intelligi volunt, & illud, *Leonem ex unguibus asinare*, ad alcaum cum ex minimo quoque vel indicio vel argumento, vel causa, rei totius summam intelligimus. Id inde sumptum, quod memoriae proditum est, Phidiam ex viso Leonis ungue totam feri faciem magnitudinemque, magna artis suae commendatione repraesentasse. Qua vero ratione certa digiti dimensio nationibus omnibus praescribi possit, adhuc incompertum est mihi. Nam apud authores digitus, & quae inde mensurae desumuntur, proportionis potius regulam, modumve quendam, quam certum ullum mensurae terminum ostendere videntur. Quaeque Romae atque alibi, vel in aëre, vel in antiquis marmoribus mensurarum exemplaria signata reperiuntur, nationibus omnibus non inserviunt. Ad haec, hominum facies pro locorum & regionum situ, perinde ac aliorum etiam animalium corpora, tum exilitate, tum proceritate, tum crassitudine diversa dissimiliaque nasci manifestum est: id quod Basilus Magnus à veteribus traditum, à se vero diligenter observatum assererat. Tritici quoque, si mensuram inde quis maluerit exordiri, & pondere & magnitudine, non provinciae tantum, sed regiones singulae, & vel modico inter se distantes intervallo, ac plerumque etiam contigui agri variant. Perque atates, & secula singula, corpora nostra imminui, Homerus, & ab eo Virgilius & Horatius una cum Philosophis tradidere: id quod & majorum nostrorum ossa passim eruta testatissimum relinquunt. Rari enim, qualia nunc hominum producit corpora tellus, ut apud Poëtam est, vel Plinii testimonio, patribus proceriores fiunt, confumente ubertatem feminum exustione, in cujus vices nunc vergat ævum. Quare certa exactaque digiti dimensio, quae pari sit apud omnes mensura, nusquam potest reperiri. Quoniam tamen veteres in eam conveniunt sententiam, ut digitus sit mensurae principium, quae inde mox distribuuntur, mensurarum nomina loco hoc recensere libet, argumentum quidem ab Aegyptiorum sacerdotum inventis non alienum: siquidem in mensuris etiam hieroglyphica quaedam inveniuntur, quae suo se loco prodent. Mensurae autem his praecipue capitibus discernuntur, ut loco primo sit digitus, secundo uncia, mox sextans, inde palmus, doron, dochme, spithama, pes, cubitus, gradus passus, orgyia, ulna, hexapoda, plethrum, actus, jugerum, stadium, hexaplethron, dialulus hippicum, miliarium, dolichus, parasanga, schœnus, funiculus, stathmus, quorum omnium rationes afferre perdifficile fuerit in multa scriptorum dissentione. Ne tamen Chryssippi Medeam penitus exscribam, ea tantum colligam, quae à probatoribus tradita videbuntur.

DIGITUS. CAP. XXX.

D^E Sto igitur digitus, vel ex granis tritici quatuor coherentibus spatium collectum, vel mensura omnium minima, unde Rerum publicarum decreto reliquas astruere necesse sit. Quae vero supra per eo sint hieroglyphica, longa jam narratione supra disseruimus.

UNCIA. CAP. XXXI.

C^Eрто autem dato spatulo, quod digito attribuitur, uncia sesquidigito constat, ea vero octava palmi portio: ita tamen ut palmum hic accipiamus pro mensura ea, quae *αὐθαμὴ* Graecè dicitur. Sedenim ex dimensione Nypsi, uncia supra digitum nihil plus occupat, quam tertiam alterius digiti partem, dum palmum ait quatuor constare digitis, easque esse uncias treis, & ita Frontinus, etiā tradit: quare uncia pars erit pedis duodecima, ut rectè mensores ponunt. Quod si uncia sesquidigito fieret, pes